

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

Ústav ekonomie

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Finanční investování domácností v ČR

Vypracovala: Tereza Janková

Vedoucí práce: Doc. Ing. Antonín Pešek, CSc.

2006

UNIVERSITY OF PARDUBICE

Faculty of Economics and Administration

Department of economics

BACHELOR WORK

Householder 's financial investing in the Czech Republic

AUTHOR: Tereza Janková

SUPERVISOR: Doc. Ing. Antonín Pešek, CSc.

2006

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., Autorský zákon, zejména skutečnosti, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle §60 odst.1 Autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mě požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 17. 5. 2006

.....

podpis studenta

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji Doc. Ing. Antonínu Peškovi CSc. za cenné rady a za předané informace v oblasti investování domácností do podílových fondů.

SOUHRN

Investice vyžadují značné finanční prostředky, které musí finanční systém zajistit přeměnou akumulovaných úspor ekonomických subjektů. Jejich dostatek je základním předpokladem jak pro rozvoj ekonomicky, tak celé společnosti.

Rozlišujeme dvě základní skupiny investičních příležitostí. První skupinou rozumíme reálné investice. Tyto investice jsou vždy přímo vázány na konkrétní předmět nebo podnikatelskou činnost. Reálně investovat znamená dosahovat zisk a osobně se angažovat. Naopak je tomu u druhé skupiny investičních příležitostí - finančních investic. Peněžní vklady byly v minulosti v České republice jedinou formou finanční investice.

Stavební spoření je v současné době poměrně oblíbené a je upraveno zákonem č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření. Využívá se běžně k investování - tedy zhodnocování zejména menších částek. Každý investor dostane podílové listy, jejichž prostřednictvím se podílí na všech investicích fondu. Minimální částky k investování u většiny fondů činí jen 500 až 5000 Kč. Podílové fondy se staly vedle stavebního spoření a dalších finančních produktů důležitou součástí individuálního i podnikového majetku.

SUMMARY

Considerable financial amounts are required for investments which financial system must ensure by changing accumulated savings of economic subjects. Sufficient number of them is a basic presumption for all community development.

There are two basic groups of investment opportunities. The first one are real investments. These investments are always directly qualified with factual object or enterprising activities.

Real investing means make profit and commit personally. At the other type of investment opportunities-financial investments it is on the contrary. Deposits were used to be the only type of financial investment in the Czech Republic in past.

Now a days edificial saving is relatively popular and it is regulated by law 96/1993 Sb., about building saving and state support of build. saving. It is used usually for investing - that means for valuation especially lower amounts. Each investor obtains deposit certificate used for participation on all fund investments.

Minimal amounts for investing are for most funds just from 500 to 5 000 CZK. Deposit certificate became - beside edificial saving and other financial products - important part of individual and firm property.

OBSAH

ÚVOD.....	10
1 Determinanty finančního investování domácností	11
1.1 Spotřební funkce, faktory ovlivňující sklon ke spotřebě a sklon k úsporám	14
1.2 Možnosti investování domácností.....	16
2 Srovnání výhodnosti investování do cenných papírů a jiných titulů.....	23
Depozitní certifikáty	24
Vkladové listy.....	24
Dluhopisy	24
Poskytnutí služby.....	24
Směnky	26
Pevné termínové vklady.....	27
Opce a opční poukázky.....	28
Portfolio cenných papírů.....	29
Otevřené podílové fondy.....	30
3 Investiční fondy jako možnost investování	34
4 ZÁVÉR.....	41

SEZNAM OBRÁZKŮ

obrázek .1. Spotřební funkce.....	strana 14
obrázek .2. Úsporová funkce	strana 15

SEZNAM TABULEK

tabulka .1. Státní příspěvek na penzijní připojištění ...	20
tabulka .2. Prémie za opce na akcie ABC	str. 29
tabulka .3. Hlavní makroekonomické indikátory ..	str. 32

SEZNAM ZKRATEK

1. Y = Důchod
2. S = Spotřeba
3. U = Úspory
4. DI = Disponibilní důchod
5. GNP = Hrubý národní produkt
6. s = MPS = mezní sklon k úsporám
7. c = MPC = mezní sklon ke spotřebě
8. zákon č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění, zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech
9. VŠE = Vysoká škola ekonomická
10. IČO = identifikační číslo
11. HDP = hrubý domácí produkt
12. BÚ = bankovní účet
13. EU = Evropská unie
14. ČSÚ = Český statistický úřad
15. KIS, a.s. = kapitálová investiční společnost České Pojišťovny
16. UNIS = [Unie investičních společností České republiky](#)
17. ČR = Česká republika
18. USA = Spojené státy americké
19. AKAT = [Asociace pro kapitálový trh](#)

ÚVOD

Pokud uvažujeme rodinu se středními příjmy, nemůže investovat v takové míře jako rodina s vysokými příjmy. Z hlediska domácností lze vycházet z příjmů, které domácnosti mají. Budou to mzdy, platy, úroky a dividendy. Domácnosti musí vyjít s rozpočtem, který mají k dispozici a záleží na rentách.

Tato bakalářská práce se zabývá možnostmi investování prostřednictvím otevřených podílových fondů.

Prvním cílem práce je vysvětlit pojem důchod domácnosti a s ním souvisejících pojmů spotřeba a úspory.

Druhým cílem je obecně charakterizovat možnosti investování, které náš finanční trh umožňuje.

Posledním cílem je analyzovat vybrané investiční možnosti finančního trhu, vzájemně je porovnat, vybrat optimální investiční řešení a zhodnotit jakou pozici, ve srovnání s ostatními finančními produkty zaujímají otevřené podílové fondy.

Ráda bych zdůraznila, že veškeré informace obsažené v této práci jsou determinované dobou ukončení práce, tj. rokem 2006. Je třeba přihlídnout ke skutečnosti, že finanční trh se vyvíjí rychlým tempem a proto některá čísla jsou změněna.

V letech 1995 – 2003 se peněžní příjmy pohybovaly u tří tisíc domácností od 62 215 Kč do 114 760 Kč. Z toho pracovní příjmy v r. 2003 činily 75,1 % a sociální příjmy 20,6 % peněžních příjmů. Naopak peněžní výdaje v těchto letech se nacházely v rozmezí mezi 62 488 Kč a 108 023 Kč. Z toho daň z příjmů tvořila 7 % a 9,4 % - 8,4 % tvořilo zdravotní a sociální pojištění.

Čistá peněžní vydání činilo v r. 1995 úhrnem 52 207 Kč, v r. 2000 bylo 79 625 Kč, v r. 2001 bylo 84288 Kč, v r. 2002 bylo 86874 Kč a v r. 2003 bylo 84 568 Kč.

Dále bych peněžní výdaje mohla uvažovat podle spotřeby domácností. Spotřební výdaje v r. 2003 byly 84 568 Kč. V tom 21,2 % za potraviny a nealkoholické nápoje, 3 % na alkoholické nápoje a tabák. Dále 6,2 % na odívání a obuv, 19,7 % na bydlení, vodu, energii a paliva. Z toho 6,5 % za nájemné a ostatní služby související s bytem, 3,4 % za ústřední topení a teplou vodu.

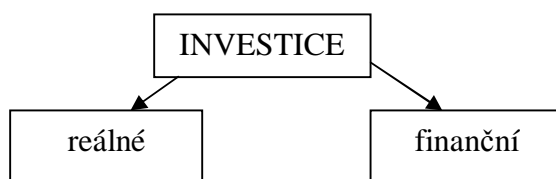
1. Determinanty finančního investování domácností

Z tabulky *Domácnosti zaměstnanců s nezaopatřenými dětmi podle typu rodiny, počtu dětí a ekonomicky aktivních členů* jsem zjistila, že hrubé peněžní příjmy celkově u domácnosti s dětmi činí 111 238 Kč z toho úplné čisté rodiny mají příjmy 110 775 Kč a neúplné čisté rodiny mají 103 966 Kč. *Hrubé peněžní příjmy* jsou průměry na osobu v Kč za rok. Příjmy z pracovní činnosti jsou u domácností 95 990 Kč. Ty se dále dělí na příjmy z podnikání – 1007 Kč, příjmy ze závislé činnosti, které jsou 94 983 Kč ročně. Pak jsou *sociální příjmy*, které v úhrnu činí 9727 Kč a dělí se na důchody – 1317 Kč, na dávky nemocenského pojištění – 1854 Kč a na podporu v nezaměstnanosti, která každoročně je 416 Kč. *Ostatní příjmy* jsou 5520 Kč a člení se na kapitálové příjmy – 63 Kč, jiné příjmy – 5458 Kč.

Investice vyžadují značné finanční prostředky, které musí finanční systém zajistit přeměnou akumulovaných úspor ekonomických subjektů. Jejich dostatek je základním předpokladem jak pro rozvoj komicky, tak celé společnosti.

Finanční trhy, které operují v rámci finančního systému, transformují peněžní přebytky na různé druhy finančních nároků a umožňují tak přeměnu dnešního příjmu za příjem budoucí. Konec každého finančního toku ovšem představuje tzv. konečná, neboli reálná investice.

ZÁKLADNÍ DRUHY INVESTIC

- Peněžní vklady
- Poskytnuté úvěry a půjčky
- Dluhopisy

národní důchod¹

¹ Paul A. Samuelson a William D. Nordhaus. *Ekonomie*. Praha: nakladatelství Svoboda, 1991

Pro naprostou většinu domácností představují pracovní výdělky jediný významný zdroj důchodu. Mzdy a platy dnes tvoří spolu s výdělků osob zaměstnávajících sama sebe 80 % národního důchodu.

osobní důchod²

Představuje veškeré důchody ať v podobě výdělků z výrobních faktorů nebo z transferů, které domácnosti skutečně obdrží. Osobní důchod zahrnuje osobní důchodové daně.

disponibilní důchod³

Lidé rozdělují disponibilní důchod mezi spotřební výdaje, včetně úrokových plateb a čisté osobní úspory. Vyjadřuje kolik dolarů mají soukromé osoby a rodiny k dispozici ročně na útratu. Je to rozdíl osobních daní a osobního důchodu.

Spotřeba domácností

V makroekonomii celkové výdaje jednotlivců nebo všech lidí v zemi na spotřební statky během daného období.

Hlavní složky spotřeby

Přísně vzato, pod pojmem spotřeba bychom měli mít na mysli pouze takové statky, jež jsou úplně využity, zžitkovány nebo "snědeny" během tohoto období. V praxi však spotřební výdaje zahrnují všechny nakoupené spotřební statky, přičemž životnost mnohých statků je delší než uvažované období - např. nábytek, oblečení, automobily.

Statky dlouhodobého užití

Výrobní zařízení nebo stroje, u nichž se běžně předpokládá životnost delší než 3 roky, např. počítače, nákladní automobily, automobily.

Úspory

Je to rozdíl mezi disponibilním důchodem a výdaji na spotřebu.

² Paul A. Samuelson a William D. Nordhaus. *Ekonomie*. Praha: nakladatelství Svoboda, 1991

³ Paul A. Samuelson a William D. Nordhaus. *Ekonomie*. Praha: Svoboda, 1991

Peněžní prostředky, které jsou odloženy ve formě úspor, protékají finančními trhy a tím podporují investiční záměry jednotlivých ekonomických subjektů. Ty jsou ale odlišné podle typu investujícího ekonomického subjektu, přičemž jejich podstatu je možné charakterizovat takto:

Investice firem – představují výdaje pro svůj rozvoj zajištění vlastní činnosti a na nákup zásob, surovin a zboží.

Investice domácností – jsou výdaji do nemovitého majetku. Nepatří sem tedy nákupy předmětů dlouhodobé spotřeby, které jsou řazeny mezi spotřební výdaje.

Investice státu – představují především výdaje na občanskou vybavenost, infrastrukturu apod.

Společnost bohatne pouze reálnými investicemi, neboli zvyšováním hmotných aktiv, protože pouze ta umožňují ekonomice vytvářet v budoucnu více potřebného zboží a služeb.

Představují nespotřebovanou část disponibilního důchodu.

Většina z celkového objemu úspor vzniká u domácností, ale v některých případech se na nich mohou podílet i jiné ekonomické subjekty:

- Úspory domácností – tvoří rozdíl mezi běžnými příjmy a výdaji na běžnou spotřebu (včetně daní)
- Úspory firem – představují běžný čistý zisk, který vzniká po úhradě daní, dividend a ostatních výdajů.
- Úspory státu – vznikají případným přebytkem příjmů státního, resp. veřejných rozpočtů nad jejich výdaji.

Příjmy a výdaje domácností v ČR - tabulka č. 1 - viz příloha

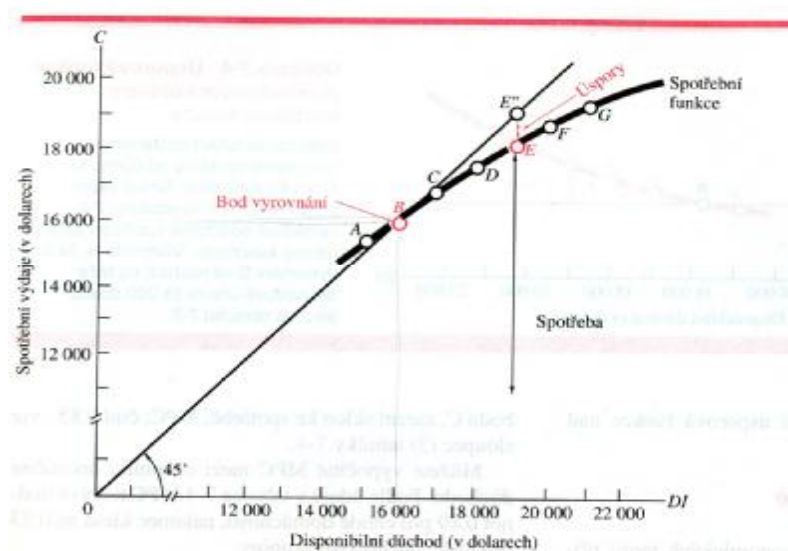
$Y = S + C$ - to je rovnice důchodu, která se spočítá, když úspory sečteme se spotřebou domácností

1.1 Spotřební funkce, faktory ovlivňující sklon ke spotřebě a sklon k úsporám

Spotřební funkce⁴

Funkce vyjadřující závislost celkové spotřeby na úrovni důchodu. Použitou mírou důchodu může být disponibilní důchod (DI) nebo GNP, jde-li o národní spotřební funkci. Často se předpokládá, že spotřebu ovlivňuje celkové bohatství a další proměnné.

Obrázek č. 1: Spotřební funkce

Pramen: Paul A. Samuelson a William D. Nordhaus. *Ekonomie*. Praha: nakladatelství Svoboda, 1991

Keynesova teorie⁵

V díle *Obecná teorie zaměstnanosti, úroků a peněz* píše o boji proti nezaměstnanosti, kde dochází ke zvýšení nákladů, což způsobuje krizi. Odráží se v nedostatečně efektivní poptávce a to v agregátní poptávce. Podporoval státní intervence. Prosazoval názor, že tržní ekonomiky nejsou schopny dosahovat efektivních výsledků. Řešení našel ve snižování úrokových měr, v programech veřejných investic či veřejných prací.

⁴ Paul A. Samuelson a William D. Nordhaus. *Ekonomie*. Praha: nakladatelství Svoboda, 1991

⁵ Paul A. Samuelson a William D. Nordhaus. *Ekonomie*. Praha: nakladatelství Svoboda, 1991

K pochopení obrázku napomůže, podíváme-li se na přímku, která vychází pod úhlem 45° z počátku souřadnic severovýchodním směrem.

V kterémkoliv bodě této přímky se tedy spotřeba přesně rovná důchodu.

Jestliže spotřební funkce leží nad osou kvadrantu, domácnosti vykazují záporné úspory. V bodě vyrovnaní, kde se tyto dvě křivky protínají, domácnosti ani nespoří, ani nevykazují záporné úspory.

Úspory⁶

Je to rozdíl mezi disponibilním důchodem a výdaji na spotřebu.

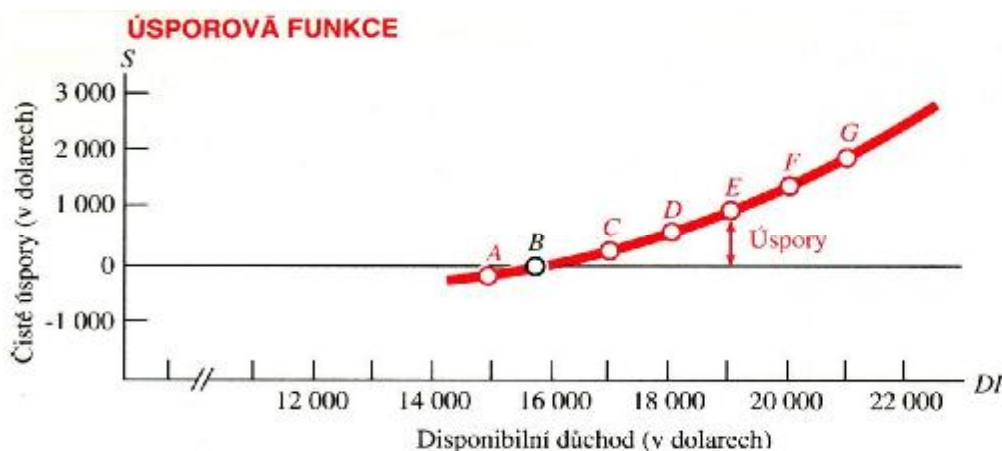
Úsporová funkce

Úsporová funkce⁷ udávající velikost úspor, které domácnosti nebo celá země vytvoří při té které úrovni důchodu.

Přebytek výdajů na spotřební statky během určitého období nad disponibilním důchodem během téhož období (rozdíl bývá financován vypůjčováním nebo čerpáním z minulých úspor).

výpočet úsporové funkce $s = 1 - c$ $s + c = 1$

Obrázek č. 2 : Úsporová funkce

Obrázek 7-4 je zrcadlový spotřební fu
 Úsporovou fun
 odečtením spc
 Graficky vyjád
 získáme tím, ž
 vertikálně odei
 od osy kvadra
 vyrovnaní B se
 důchodové úrc
 jako na obrázk

⁶ Paul A. Samuelson a William D. Nordhaus. *Ekonomie*. Praha: nakladatelství Svoboda, 1991

⁷ Paul A. Samuelson a William D. Nordhaus. *Ekonomie*. Praha: nakladatelství Svoboda, 1991

Marginální sklon ke spotřebě

Ta část dodatečné peněžní jednotky disponibilního důchodu, kterou by rodina či nějaké společenství vynaložilo na dodatečnou spotřebu (příčemž zbytek by se uspořil). Není to totéž co průměrný sklon ke spotřebě, který je poměrem celkové spotřeby k celkovému disponibilnímu důchodu.

$$c = \frac{\Delta C}{\Delta YD}$$

s = změna S / změna Y (s = MPS = mezní sklon k úsporám)

1.2 Možnosti investování domácností

- Peněžní vklady
- Stavební spoření
- Penzijní připojištění
- Kapitálové životní pojištění
- Cenné papíry
- Otevřené podílové fondy

Rozlišujeme dvě základní skupiny investičních příležitostí. První skupinou rozumíme reálné investice. Tyto investice jsou vždy přímo vázány na konkrétní předmět nebo podnikatelskou činnost. Reálně investovat znamená dosahovat zisk a osobně se angažovat. Naopak je tomu u druhé skupiny investičních příležitostí - finančních investic.

Finanční investice s možností očekávaného výnosu (renty), mají povahu spíše abstraktní.

Peněžní vklady

Peněžní vklady byly v minulosti v České republice jedinou formou finanční investice.

Rozlišujeme dva hlavní typy vkladů:

- spořitelní knížky
- a
- peněžní vklady na účtech peněžních úspor

Spořitelní knížky rozlišujeme na spořitelní knížky s výpovědní lhůtou a bez výpovědní lhůty. Do peněžních vkladů řadíme termínované vkladové účty.

Stavební spoření

Řeší otázku vlastního bydlení a možné kumulace volných peněžních prostředků domácnosti.

Stavební spoření je v současné době poměrně oblíbené a je upraveno zákonem č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření. Využívá se běžně k investování - tedy zhodnocování zejména menších částek.

Kromě příznivého výnosu má tato forma spoření také velmi nízkou míru rizikovosti, a také velmi nízkou likviditu. Stavební spořitelny kombinují spoření a úvěry tak, že střadatelé bez nároku na úvěr vytvářejí zdroje pro úvěry stavebníkům.

Účastníkem stavebního spoření může být:

- 1) Fyzická osoba číslem přiděleným příslušným orgánem České republiky a trvalým pobytem na území České republiky
- 2) Právníká osoba s identifikačním číslem organizace a sídlem na území České republiky

Účastník musí zvážit, jaký je hlavní motiv založení smlouvy o stavebním spoření. Situace se mění, kdy účastník chce pouze spořit a motivem není získání výhodného úvěru pro bytové potřeby.

Stavební spoření vzniká na základě smlouvy o stavebním spoření mezi účastníkem a stavební spořitelnou. Smlouva je uzavřená dnem přijetí návrhu na uzavření smlouvy.

Zvláštní postavení v úsporových vkladech má spoření na pořízení bytu. Je propracováno do podrobných plánů spoření a úvěrové pomoci bank. Je organizováno stavebními spořitelny, v zahraničí je velmi rozšířené a nepřímo se v něm angažuje řada dalších bank.

Stavební spořitelna se zavazuje poskytnout na nahromadění smluvní částky úspor a po stanovené minimální době stavebníkovi úvěr, který mu umožní koupit bytu, dokončení stavby apod. Smlouva obsahuje úrokové sazby z úsporových vkladů a z úvěru, které bývají vždy nižší než tržní úrokové sazby a jsou stabilní po celou dobu trvání úvěrových vztahů.

Penzijní připojištění⁸

Vzniká na základě smlouvy mezi fyzickou osobou, která je způsobilá být účastníkem a penzijním fondem dnem stanoveným ve smlouvě. Smlouvou se penzijní fond zavazuje poskytovat účastníkem dávky penzijního připojištění za podmínek, ve výši a způsobem stanoveným penzijním plánem a touto smlouvou. Účastník může penzijní připojištění kdykoliv písemně vypovědět.

Z penzijního připojištění se poskytují tyto dávky:

- a) penze, kterou se rozumí pravidelná výplata peněžní částky po stanovenou dobu
- b) jednorázové vyrovnání
- c) odbytné

⁸ Polidar, V. *Management bank a bankovních obchodů*. Praha: VŠE, 2000 a Ducháčková, E. *Pojišťovnictví a pojištění*. Praha: VŠE, 2000

Účastník, jehož penzijní připojištění zaniklo a jemuž nevznikl nárok na penzi a nebylo vyplaceno odbytné na nárok, na převedení příspěvků včetně státního příspěvku na penzijní připojištění u jiného penzijního fondu, pokud s tím tento penzijní fond souhlasí.

Význam penzijního připojištění

Zajištění možnosti získání doplňkových příjmů nad rámec povinného důchodového zabezpečení je nezbytné jak zejména z hlediska již přijatých změn v mzdě u vyšších příjmových kategorií.

- v rámci penzijního připojištění může být kompenzováno zvýšení věkové hranice pro odchod do starobního důchodu.
- připojištění může nabídnout řešení tzv. profesní invalidity

Penzijní připojištění⁹ znamená v podmínkách České republiky vlastně shromažďování prostředků o účastníků penzijního připojištění a od státu nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění.

Penzijní připojištění mohou vykonávat v České republice penzijní fondy ve formě akciové společnosti.

Účastníkem penzijního připojištění se může stát osoba starší 18 let s trvalým pobytem na území státu, která uzavře s penzijním fondem smlouvu o penzijním připojištění.

Penzijní připojištění lze charakterizovat na základě významných rysů:

1) Penzijní fondy jsou v našich podmínkách vytvářeny a organizovány na tzv. občanském principu tzn. že penzijní připojištění je založeno na přímém vztahu občan - penzijní fond.

⁹ Ducháčková, E. *Pojišťovnictví a pojištění*. Praha: VŠE, 2000

2) Penzijní připojištění jsou v našich podmínkách finančními institucemi nezávislémi na nefinančních podnicích.

3) Penzijní připojištění je v našich podmínkách založeno na systému s definovaným příspěvkem, systém s definovanou dávkou má pouze doplňkový charakter, a to v případě invalidních penzí.

4) Stát podporuje penzijní připojištění prostřednictvím státních příspěvků, tj. státních dotací, které jsou převáděny na účet penzijního připojištění občana a jejichž výše se odvíjí od velikosti příspěvku občana.

Tabulka č. 1: Státní příspěvek na penzijní připojištění

Výše příspěvku na účastníka v Kč	Výše státního příspěvku
100 až 199	50 Kč + 40 % z částky nad 100 Kč
200 až 299	90 Kč + 30 % z částky nad 200 Kč
300 až 399	120 Kč + 20 % z částky nad 300 Kč
400 až 499	140 Kč + 10 % z částky nad 400 Kč
500 a více	150 Kč

Zdroj: [6] Finanční úřad: www.finance.cz, on-line, [citováno 17.5. 2006]

Možnost penzijního připojištění v České republice byla vytvořením při vzniku zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů, související s jeho zavedením. Tento zákon byl schválen Parlamentem České republiky dne 16. února 1994 a nabyl účinnosti 21. 3. 1994.

Lze ho charakterizovat těmito zásadami:

- a) dobrovolnost
- b) státní podpora
- c) státní dozor

Z penzijního připojištění se vyplácejí tyto dávky:

1. PENZE

a) starobní penze - podmínkou nároku na výplatu starobní penze je přiznání starobního důchodu ze sociálního pojištění

b) invalidní penze - podmínkou nároku na výstavu invalidní penze je přiznání plného invalidního důchodu ze sociálního pojištění

- podmínkou pro výplatu invalidní penze je, aby pojištěná doba činila nejméně 5 let

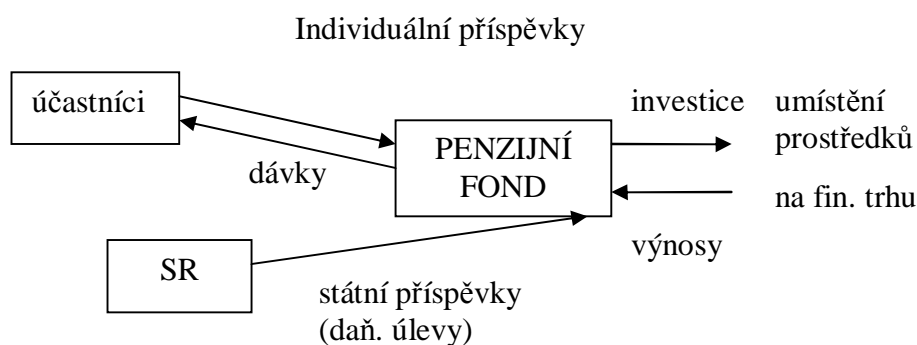
c) výsluhové penze - podmínkou nároku na výplatu výsluhové penze je dosažení doby penzijního připojištění v penzijním plánu

- podmínkou nároku na výsluhovou penzi je, aby pojištěná doba činila nejméně 15 let

d) pozůstalostní penze - podmínkou nároku na výplatu pozůstalostní penze je úmrtí účastníka

2. JENDORÁZOVÉ VYROVNÁNÍ, které náleží účastníku penzijního připojištění za podmínek stanovených penzijním plánem místo penze.

3. ODBYTNÉ, které je představováno úhrnem příspěvků zaplacených účastníkem a podílu na výnosech hospodaření penzijního fondu odpovídajících výši příspěvků účastníka.

Kapitálové životní pojištění¹⁰

Hodí se nejlépe k vytváření finančních rezerv a jsou v různých variantách.

např. kapitálové životní pojištění České pojišťovny není jen prostředkem k zajištění pozůstalých pro případ úmrtí pojištěnce, ale současně poskytuje jako každá jiná investice podíly na výnosech na konci pojištění. Na taková pojištění by však měl myslet každý v době, kdy mu stárí připadá velmi vzdálené.

Není určeno pro krátkodobý časový horizont. V prvních letech se rozhodně nedoporučuje smlouvu vypovídat, protože odbytné nedosahuje ani výše zaplaceného pojistného.

Pojišťovna¹¹ si odečte náklady na uzavření a správu pojistné smlouvy a na pokrytí smluvního rizika. Částka, která se zhodnocuje, je zpočátku velice malá. Větších zisků je možné dosáhnout až po delším čase. Odborníci doporučují dobu minimálně 20 let.)

Dovolují, aby si pojištěný část výnosu vybral v případě potřeby jednorázově nebo v pravidelných intervalech - nejčastěji po pěti letech).

2. Srovnání výhodnosti investování do cenných papírů a jiných titulů¹²

Cenné papíry

Investice do cenných papírů bývají investicemi dlouhodobými a tím i poměrně rizikovými. Proto je při jejich realizaci nutno respektovat řadu důležitých teoretických poznatků i empiricky prokázaných zkušeností.

¹⁰ Ducháčková, E. *Pojišťovnictví a pojištění*. Praha: VŠE, 2000

¹¹ Ducháčková, E. *Pojišťovnictví a pojištění*. Praha: VŠE, 2000

¹² zdroj: internet - www.atlas.cz - domácnosti investují do podílových fondů

Vzhledem k těmto skutečnostem je nutno při zvažování investic vzít v úvahu jak obecné zákonitosti, které se k investování do cenných papírů vztahují, tak následně použít vhodných analytických metod.

Stojí-li investor před otázkou, zda nějaké aktivum koupit, je nucen brát v úvahu zejména čtyři základní faktory, kterými jsou Bohatství (neboli veškeré zdroje, které má k dispozici), Očekávaný výnos jednoho aktiva ve srovnání s alternativními aktivy, Stupeň nejistoty a rizika spojený s výnosem i aktiva ve srovnání s alternativními aktivy¹³ a Likvidita jednoho aktiva ve srovnání s alternativními aktivy.

druhy cenných papírů

Cenný papír lze charakterizovat jako záznam, se kterým spojují určitá majetková práva a který má náležitosti dané zákonem. Představuje pohledávku vlastníka vůči tomu, kdo cenný papír vydal.

Podoba cenného papíru je buď listinná nebo zaknihovaná.

Dle zákona **č. 591/1992 Sb., o cenných papírech**, jsou za cenné papíry považovány tyto druhy:

- akcie, zatímní listy, podílové listy
 - dluhopisy
 - investiční kupóny
 - kupóny
 - směnky, šeky, cestovní šeky
 - nákladové listy včetně konosamentů, skladištní listy
 - jiné listiny, které byly za cenný papír prohlášeny zvláštním zákonem
- náležitosti jsou stanoveny zákonem.

Podle emitenta dělíme cenné papíry na

¹³ V investiční praxi bývá jako bezriziková investice zpravidla označována investice, která oproti jiným alternativním investicím postrádá pouze jeden druh rizika.

- státní cenné papíry
- veřejně právní cenné papíry
- cenné papíry soukromé

Formy cenných papírů jsou:

- na doručitele, na řad a na jméno

Depozitní certifikáty¹⁴

Depozitní certifikáty lze charakterizovat jako syntézu termínového vkladu a dluhopisu v listinné podobě, vyjadřující peněžní závazek emitenta vůči věřiteli na určitou přesně stanovenou dobu.

Jsou nejrozšířenějším listinným cenným papírem, který emitují banky. Depozitní certifikáty přinášejí většinou stálý příjem. Výnos z depozitního certifikátu je vyplácen dvěma způsoby.

V den splatnosti je vyplacena vložená částka zvětšená o úrok, nebo v den splatnosti je vyplacena nominální částka, přičemž vkladatel vložil při nákupu částku nižší, než je nominální. V zemích, kde jsou úroky zdaněny, může druhý způsob představovat jistou výhodu.

Vkladové listy¹⁵

Vkladové listy jsou cenné papíry emitované bankami nebo spořitelny. Jsou určeny pro drobné vkladatele a proto se vyznačují nízkými nominálními hodnotami. Mají-li vkladové listy dlouhou dobu splatnosti, mohou být obchodovatelné na organizovaných trzích.

¹⁴ Polidar, V. *Management bank a bankovních obchodů*. Praha: VŠE, 2000

¹⁵ Polidar, V. *Management bank a bankovních obchodů*. Praha: VŠE, 2000

Dluhopisy¹⁶

Dluhopisy jsou cenné papíry, s nimiž je spojeno právo majitele požadovat splácení dlužné částky v nominálních hodnotách a výnosů z něj k určitému datu a povinnost osoby oprávněné vydávat dluhopisy tyto závazky splnit.

- znějí na doručitele nebo na jméno
- převod dluhopisu znějícího na jméno je možný rubopisem
- emitent je povinen splatit dluhopis v jeho nominální hodnotě jednorázově ke stanovenému termínu

- dluhopis lze umístit na trhu několika způsoby:
 - veřejné upsání
 - prodej z volné ruky
 - tendr

- členění dluhopisů - podle osoby dlužníka - státní, komunální, podnikové a zaměstnanecké
- Komunální obligace jsou vydávány obcí nebo bankou či spořitelnou.
- zaměstnanecké jsou speciálním druhem - jde o nepřevoditelné dluhopisy na jméno vydávané emitentem výlučně pro pracovníky, kteří jsou u něho v zaměstnaneckém poměru
- kupónový arch musí obsahovat
 - číslo a sérii dluhopisu
 - pořádkové číslo kupónu
 - datum splatnosti výnosu
 - fakultativně další údaje

- náležitosti:
 - označení emitenta
 - název dluhopisu
 - nominální hodnotu dluhopisu
 - způsob stanovení výnosu
 - závazek emitenta splatit nominální hodnotu dluhopisu jeho majiteli

¹⁶ Polidar, V. *Management bank a bankovních obchodů*. Praha: VŠE, 2000

- u dluhopisů znějících na jméno i jméno jejich prvního majitele
- datum vydání dluhopisů a vtisk podpisů emise dluhopisů

Akcie je cenný papír, s nímž jsou spojena práva akcionáře jako společníka podílet se na řízení společnosti, na jejím zisku a na likvidačním zůstatku při zániku společnosti.

Podle převoditelnosti dělíme akcie na:

- **akcie na doručitele**
- **akcie na majitele**
- **zaměstnanecké akcie**

Dále členíme akcie:

- **kmenové**
- **prioritní**
- **zaměstnanecké**

Akcie¹⁷ musí obsahovat:

- obchodní jméno a sídlo společnosti
- číselné označení a její jmenovitou hodnotu
- výši základního jmění
- označení, údaje zda je na majitele či na jméno
- datum vydání

Poskytnutí půjčky¹⁸

U peněžních půjček banka dává dlužníku k dispozici skutečné platební prostředky.

¹⁷ Analýza finančních trhů - přesně !!!!!

¹⁸ Polidar, V. *Management bank a bankovních obchodů*. Praha: VŠE, 2000

Směnky¹⁹

Směnka je obchodovatelný cenný papír obsahující bezpodmínečný závazek slib nebo příkaz zaplatit v určitém čase na určitém místě, určité osobě uvedenou částku peněz.

Formální náležitosti směnky jsou písemná forma, celý text musí být ve stejném jazyce.

Směnky dělíme podle vystavení a formy na cizí a vlastní.

- směnka cizí - výstavce přikazuje směnečnému dlužníkovi zaplatit jemu samotnému nebo třetí osobě příslušnou peněžní částku - vystupují tu tři osoby - Výstavce směnky dává příkaz směnečníkovi zaplatit místo něho směnečnou sumu.
- směnka vlastní - je příslib výstavce zaplatit v den splatnosti. Výstavce směnky se zavazuje, že na směnce uvedené osobě nebo na její řad zaplatí směnečnou sumu.

Podle původu vzniku se směnky dělí na

- obchodní
- finanční
- kauční

Podle splatnosti dělíme směnky na

- směnky na viděnou, které jsou splatné při předložení (vistasměnky)
- směnky lhůtní (směnky splatné určitý čas po vidění)
- směnky denní (fixní - směnky vystavené na určitý den)
- datasměnky (směnky splatné určitý čas po datu vystavení)

Odvozené cenné papíry jsou

- a) pevné termínované vklady
- b) opce a opční poukázky

¹⁹ Polidar, V. *Management bank a bankovních obchodů*. Praha: VŠE, 2000

Pevné termínové vklady²⁰

U termínovaných vkladů se komitent dobrovolně zavazuje k časovému omezení disponovat vkladem.

Smlouvy o budoucích transakcích s cennými papíry se mohou stát též cenným papírem. Pokud jsou obchodovatelné, mají standardní formu a obchoduje

Postupem doby a zejména v posledních dvou desetiletích se termínové vklady standardizovaly. Banky přijímají termínové vklady na zaokrouhlené částky, předem stanovený termín a úrokovou sazbu.

Podle druhů vkladatelů, na které se banka orientuje, je minimální výše termínového vkladu limitována např. částkou 10, 15, 100 tis. apod. Vklady nejsou investora vyplaceny před lhůtou splatnosti. Vkladatel je však v těchto případech výhodně úročen.

Pevné vklady s předem stanoveným termínem splatnosti a úrokovou sazbou se blíží depozitním certifikátům.

Výhoda pro banky spočívá v nižších nákladech na takto zakoupené peníze, neboť odpadají náklady na tisk certifikátů a případné výlohy na opatření souhlasu k jejich emisi, je-li vyžadován.

Nevýhoda pro investory spočívá v tom, že s termínovými vklady nemohu v případě potřeby obchodovat. Podnětem pro krátkodobé termínované vklady jsou shromažďované peníze na pravidelné platby daní, na splátky dlouhodobých půjček, na krátkodobé výdaje příštích období apod. U obyvatelstva pak krátkodobě odkládané peníze na dovolenou, Vánoce, plánované nákupy apod.

²⁰ Polidar, V. *Management bank a bankovních obchodů*. Praha: VŠE, 2000

Opce a opční poukázky²¹

Opce²² představuje smlouvu týkající se práv na nákup či prodej určitého aktiva (Cenný papír, komodita), která mohou, ale nemusí, být jedním ze subjektů (držitel opce) v přesně stanovené budoucnosti uplatněna.

Druhý ze subjektů (vystavitel opce) je povinen uplatnění práv druhého subjektu respektovat. Za možnost uplatnění práva oprávněný subjekt zaplatí vystaviteli určitou cenu, která se nazývá cenou opce nebo prémie.

opce na koupi - držitel opce na koupi má právo ve stanovené době vyžádat příslušné aktivum od vystavitele

opce na prodej - držitel opce má právo ve stanovené době dodat vystaviteli opce a vystavitel je povinen příslušné aktivum odebrat.

opční kontrakty

Výsledkem kontraktu futures je fixní určení ceny nějakého aktiva dnes.

Opce dává svému držiteli právo, ale nikoliv povinnost, koupit nebo prodat podkladové aktivum za fixní cenu, tzv. realizační cenu do určitého data včetně.

Call (nákupní) opce dává právo nakoupit aktivum, zatímco put (prodejní) opce dává právo prodat aktivum.

Prémie má dvě složky:

prémie opce = vnitřní hodnota + časová hodnota

Tabulka č.3: Prémie za opce na akcie ABC

Realizační cena	červnová	Call opce zářijová	prosincová	červnová	zářijová	prosinc ová
--------------------	----------	-----------------------	------------	----------	----------	----------------

²¹ Revenda, Z. *Centrální bankovníctví*. Praha: GRADA,

²² Polidar, V. *Management bank a bankovních obchodů*. Praha: VŠE, 2000

105 pencí	12	22	31	4	11	15
115 pencí	9	17	22	8	16	20
125 pencí	3	4	5	21	26	30

Zdroj: Revenda Z. – Centrální bankovníctví

- a) opce na akcie
- b) opce na úrokovou sazbu
- c) měnové opce
- d) opce na akciový index
- e) obchodovatelné opce
- f) tradiční opce
- g) přes překážku obchodované opce

portfolio cenných papírů

Banka nákupem cenných papírů vytváří vlastní zásoby cenných papírů²³ (portfolio) a z vlastní zásoby prodává cenné papíry jiným kupujícím.

Obvykle jiná část obchodníků a klientů chce prostřednictvím banky cenných papírů obměňují a přizpůsobuje svým potřebám a výnosovému kritériu. V menší míře se do portfolio cenných papírů dlužníků, které bance sloužily jako zástava za poskytnuté úvěry.

optimální portfolio

Optimální portfolio každého investora vznikne jako kombinace tržního portfolio a bezrizikového aktiva. Přesná kombinace tržního portfolio a bezrizikového aktiva závisí na stupni averze k riziku.

Tržní portfolio se definuje jako portfolio všech aktiv v ekonomice s vahami rovnými jejich relativním tržním hodnotám.

Nejdiverzifikovanější portfolio je tržní, to dominuje nade všemi ostatními rizikovými portfolio.

²³ Polidar, V. *Management bank a bankovních obchodů*. Praha: VŠE, 2000

Jak roste počet cenných papírů v portfoliu, snižuje se celkové riziko portfolia měřené směrodatnou odchylkou. Tempo snižování celkového rizika ovšem klesá s počtem cenných papírů v portfoliu.

Otevřené podílové fondy

Otevřený podílový fond vzniká tak, že velké množství menších investorů investuje své úspory společně a svěří je do správy profesionálnímu správci – investiční společnosti. Z malých částek se tak složí velká suma peněz, kterou správce investuje do cenných papírů.

Každý investor dostane podílové listy, jejichž prostřednictvím se podílí na všech investicích fondu. Počet investorů ve fondu ani počet fondem emitovaných podílových listů není omezen. Nové podílové listy jsou emitovány podle poptávky a strategie fondu. Fondy mají zpravidla povinnost zpětného odkupu podílových listů, což zaručuje vysokou likviditu podílových listů.

Aktuální kurz podílového listu není určen nabídkou a poptávkou, ale odpovídá přesné hodnotě majetku, který připadá na jeden podíl. Aktuální kurz podílového listu se obvykle stanoví každý den.

Výnos z investice do otevřených podílových fondů (neboli výkonnost fondu) je tvořen dvěma složkami. První, méně důležitou, jsou vyplacené výnosy (dividendy). Druhou, důležitější složkou, je změna hodnoty podílových listů. Nákup podílových listů není spoření ale investování - výkonnost fondu může být záporná.

Především jsou dostupné i malým investorům. Minimální částky k investování u většiny fondů činí jen 500 až 5000 Kč. Dalším důvodem obliby fondů je skutečnost, že správci fondů nakupují velké množství různých investičních instrumentů, čímž snižují riziko vysoké ztráty. V neposlední řadě jsou fondy oblíbené díky tomu, že správci fondů jsou specialisté s dokonalým zázemím a se značnými odbornými znalostmi, které jim umožňují činit kvalifikované investiční rozhodnutí a reagovat okamžitě na situaci na trzích.

- hlavní znaky investování do otevřených podílových fondů

4 typy otevřených podílových fondů²⁴:

- peněžního trhu
- dlouhopisové
- akciové
- smíšené

Ve struktuře úspor českých domácností²⁵ posilují v posledních dvou letech zejména podílové fondy a penzijní připojištění - podle aktuálních údajů za rok 2004 a z konce prvního pololetí roku 2005, je zřejmé, že meziroční procentní přírůstky peněz uložených v těchto formách úspor a investic byly ve srovnání s ostatními druhy spoření českých domácností nejvyšší.

Avšak vyjádřeno v absolutních částkách, dávají lidé největší přednost v hromadění peněz na netermínovaných vkladech - na jejich běžných a žirových účtech u bank ležela koncem června téměř čtvrtina (22,9 %) z 1,46 bilionů Kč celkových úspor českých domácností.

Ve stavebním spoření jako typickém vkladovém produktu mělo k uvedenému datu uloženo přes pětinu (20,8 %) objemu svých celkových úspor. K překvapivému poklesu došlo u životního pojištění.

²⁴ Polidar, V. *Management bank a bankovních obchodů*. Praha: VŠE, 2000

²⁵ zde i v dalším textu, pokud není uvedeno jinak, je pod pojmem "domácnosti" myšlen sektor "domácnosti-obyvateľstvo" (samotný sektor "domácnosti" je tvořen jednak sektorem "obyvateľstvo", jednak sektorem "živnosti", tj. podnikající fyzické osoby s IČO)

Tabulka č.2: Hlavní makroekonomické indikátory

		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
							<i>Předloze</i>	<i>Předloze</i>
Hrubý domácí produkt	<i>růst r %; s.c.</i>	-1,0	0,5	3,3	3,1	2,0	2,1	2,8
Spotřeba domácností	<i>růst r %; s.c.</i>	-1,6	1,7	2,5	3,6	4,0	4,3	2,5
Spotřeba vlády	<i>růst r %; s.c.</i>	-4,4	2,3	-1,0	(5,3)	5,7	3,2	-0,5
Tvorba fixního kapitálu	<i>růst r %; s.c.</i>	0,7	-1,0	5,3	(5,5)	0,6	-0,5	3,0
Deflátor HDP	<i>růst r %</i>	10,6	3,0	1,1	6,3	2,6	1,9	2,7
Průměrná míra inflace	<i>%</i>	10,7	2,1	3,9	4,7	1,8	0,4	2,6
Zaměstnanost (VŠPS)	<i>růst r %</i>	-1,4	-2,1	-0,7	-0,1	(0,8)	0,1	0,2
Míra reg.nezaměstnanosti (VŠPS)	<i>průměr r %</i>	6,0	8,5	9,0	8,5	9,2	10,0	10,3
Objem mezd a platů	<i>růst r %; s.c.</i>	4,8	3,5	4,8	7,0	6,2	5,3	5,4
Podíl BÚ na HDP	<i>%</i>	-2,2	-2,7	-5,3	-5,7	-6,5	-6,7	-6,8

Zdroj: [5] Český statistický úřad: www.csu.cz, on-line, [citováno 17.5. 2006]

Koncem prvního pololetí letošního roku měli lidé uloženo u bank, stavebních spořitelen a penzijních fondů v podobě životních pojistek či investic ve fondech nebo přímo v cenných papírech včetně odhadovaného objemu peněz držených doma zhruba 1459,6 mld. Kč.

Vývoj v období 2002 až 2004 přitom ukazoval na neustálé zrychlování meziročního tempa růstu objemu úspor v sektoru domácnosti - obyvatelstvo - jestliže v roce 2002 stouply úspory v porovnání s rokem 2001 o 6,2 % a v roce 2004 se jejich úhrn zvýšil meziročně již o 8,2 %.

Podle propočtů z června roku 2005 tempo úhrnných úspor poněkud meziročně zvolnilo, což způsobil především pokles přílivu peněz na životní pojištění. Nebýt tohoto propadu, tempo růstu úhrnných úspor Čechů by se i v tomto období dále zvýšilo.

I v krátkém časovém horizontu je vidět značná odlišnost v dynamice jednotlivých typů úspor, která mění i jejich podíly na úhrnném objemu úspor českých domácností.

Přetrvávající tendencí je pokles stavu termínovaných depozit obyvatelstva u komerčních bank a přelitím velmi významného objemu této redukce na běžné a žirové účty, nadále pokračující pokles vkladů v cizí měně a rovněž snižování celkového objemu cenných papírů držených českými domácnostmi jako důsledek doznívání kupónové privatizace,

bez ohledu na přitažlivé možnosti investic na kapitálových trzích v zahraničí a zejména v České republice.

K novým aspektům patří velmi slušný růst penzijního připojištění, stagnace životního pojištění a velké posílení investic obyvatelstva do podílových fondů.

V prvním čtvrtletí roku 2003 došlo v České republice k mírnému zrychlení ekonomického růstu. Při ekonomické stagnaci v zemích EU a současném směnném a současném směnném kurzu české koruny si vývozci zboží i v náročných podmínkách udrželi dostatečnou exportní výkonnost.

Meziroční přírůstek HDP ve stálých cenách 2,2 % byl tažen převážně spotřebou domácností a vlády. Celkový objem investic v roce 2003 poklesl o 2,5 %.

Domácnosti

Podle předběžných výsledků došlo v prvním čtvrtletí 2003 k výraznějšímu nárůstu disponibilních příjmů domácností danému zrychlením růstu běžných příjmů a zpomalením běžných výdajů.

Na rozdíl od předchozího období byly disponibilní příjmy užity poměrně méně na aktuální spotřebu než na tvorbu hrubých úspor, růst hrubého fixního kapitálu a naznačuje pokračující investování domácností do bydlení vlivem poklesu spotřebitelských cen v tomto období předstihl reálný růst příjmů jejich nominální hodnoty.

V nominálním vyjádření došlo k růstu objemu mezd o 6,2 %. V meziročním srovnání se v tomto čtvrtletí projevil navíc vliv lednové valorizace mzdových tarifů ve státní sféře, která byla v roce 2002 provedena až od března.

Nárůst průměrné mzdy na 15 407 Kč byl velmi výrazný (nominálně o 7,4 %, reálně o 7,8 %).

Při jejím používání je však více než v předchozím období nutné vzít v úvahu, že tato běžně používaná mzda oficiálně vyhlášená ČSÚ není průměrnou mzdou zjišťovanou

za celé národní hospodářství, ale v podnikatelském sektoru pouze za podniky nad dvacet zaměstnanců, tedy bez menších subjektů vyplácejících většinou nižší mzdy.

Navíc pro porovnávání s důchody není od prvního čtvrtletí 2003 optimální, neboť nově zahrnuje i mzdy v ozbrojených složkách, zatímco běžně publikované průměrné důchody jsou uváděny pouze za civilní.

3. Investiční fondy jako možnost investování

Investování prostřednictvím otevřených podílových fondů začíná být samozřejmostí. Podílové fondy se staly vedle stavebního spoření a dalších finančních produktů důležitou součástí individuálního i podnikového majetku.

Pro svou flexibilitu a jednoduchost jejich význam ve finančním plánování domácností nadále poroste. Proč stále více lidí i institucí raději nakupuje podíly fondů, než aby své prostředky nechali napospas inflaci nebo nízkým úrokům na termínových vkladech?

Kromě základní přednosti v podobě vyšších dlouhodobých výnosů v porovnání s bankami se fondy vyznačují řadou výhod, z nichž nejvýznamnější jsou:

1. **Přístup k trhům** - Investování prostřednictvím fondů je zejména pro drobné investory jediným způsobem, jak využít plné škály hlavních instrumentů na celém světě.

Díky jim se může kdokoli stát zprostředkovaným akcionářem nejlepších světových firem, podílet na ziscích z růstu mobilní telefonie v Číně, nebo spekulovat na úspěch společností v revoluční oblasti biotechnologií, aniž má k dispozici dostatečné informační a kapitálové zázemí pro přímé operace na těchto trzích.

2. **Profesionální správa** - Manažeři fondů jsou zkušení odborníci v oblasti kapitálových trhů a pro svá rozhodnutí mají k dispozici analytický potenciál vlastní společnosti a makléřů, přes které obchodují. Vzhledem k objemu spravovaných prostředků si tak mohou dovolit nést náklady zástupců odborníků stojících za jednotlivými investičními doporučeními.

3. **Likvidita** - Otevřené podílové fondy jsou povinny na požádání odkoupit a ve stanoveném termínu (dnes již většinou do několika dnů) proplatit své podílové listy. Cena přitom odpovídá aktuální hodnotě majetku fondu připadající na jeden podílový list. (Může být však snížena o odkupní srážku). Investor se tak zbavuje rizika, že pro prodávané cenné papíry na trhu nenajde kupce.

4. **Diversifikace** - Profesionálně spravované portfolio se skládá z desítek a stovek různých, nejlépe na sobě nezávislých investičních instrumentů, čímž se rozkládají a omezují rizika spojená s investicemi do jednotlivých titulů. Ztráta na akciích nebo dluhopisech jednoho problémového podniku se rozmělní ve výnosech ostatních investic.

5. **Snížení transakčních nákladů** - Fondy díky velikosti svých příkazů k nákupu či prodeji dosahují výrazně nižších poplatků účtovaných zprostředkovateli. Zatímco individuální investor za každý obchod platí makléři a dalším institucím většinou více než jedno procento, náklady fondů se pohybují v desetínách procent.

6. **Zjednodušení správy prostředků** - Zejména podniky oceňují radikální zjednodušení administrativy spojené se správou prostředků. Nákup a prodej podílů fondu pro ně představují pouze dvě účetní operace na rozdíl od několikastránkových výpisů od správce portfolia.

7. **Daňové výhody** - Skutečnost, že pokud do nich investuje soukromá fyzická osoba (to znamená, že investice není vedena v žádném účetnictví), je výnos po půl roce od investice osvobozen od daně z příjmu. Všechny úroky na bankovních produktech (běžné účty, vkladní knížky, termínované vklady) jsou

vždy u soukromých fyzických osob zatíženy daní 15%, kterou strhává přímo příslušná banka a odvádí státu.

Najdete asi mnohem více důvodů, proč vlastně vložit peníze do investičních fondů. Vaším hlavním motivem zřejmě zůstanou zajímavé zisky, které si od investice slibujete.

Vězte, že čím déle budete spořit, tím více můžete riskovat a tím více získat. Především akcie jsou z dlouhodobého hlediska jedním z vůbec nejvýnosnějších aktiv. Proč tedy nezkusit akciové fondy.

Zajímavé zisky Vám poslouží nejen jako doplňkový příjem ke svému starobnímu důchodu. Pokud byste rádi zajistili lepší život svých dětí, i v tomto případě Vám fondy mohou pomoci. Výnosy můžete použít k financování vzdělání či bydlení Vašich potomků.

Nabídka investičních fondů je velmi bohatá. Není v žádném případě jednoduché zvolit na základě výše uvedených kritérií ideální investiční fond.

V současné době existuje hned několik základních kategorií otevřených podílových fondů. Od sebe se vzájemně odlišují investičními cíly, rozložením rizika a časovým horizontem, po kterém by měly přinést výnos.

Své prostředky můžete vložit do akciových, dluhopisových (obligatorních), nemovitostních, smíšených (balancovaných) fondů nebo fondů peněžního trhu.

Oblibě se těší i oborové investiční fondy, které umísťují prostředky investoru například pouze do cenných papírů společnosti z jednoho odvětví (telekomunikace, internet a podobně).

Akciové fondy investují podstatnou část svého portfolia do akcií. Vývoj jejich kurzu silně kolísá v závislosti na dění na akciových trzích po celém světě. Čím déle však své prostředky v akciovém fondu necháte, tím více je pravděpodobné, že investice bude výnosná.

Dluhopisové fondy vkládají své prostředky především do dluhopisů. Z časového hlediska jsou výhodné pro středně až dlouhodobé investice (1 - 3 roky). V tomto čase

nedochází k prudkým výkyvům cen obligací - a tudíž k poklesu hodnoty podílového listu.

Smíšené fondy investují do akcií, dluhopisů a finančních nástrojů peněžního trhu a poskytují investorům rozsáhlou diverzifikaci majetku. Tento typ fondu by měl převládat u dlouhodobě zaměřených investorů.

Výnos velmi závisí na zkušenostech správce fondu a manažera portfolia. Fondy peněžního trhu přináší v krátkém období stabilní výnos jen při malém riziku.

Aktivita těchto fondů se obrací především na krátkodobé vklady a termínované účty u bank. Jejich správa není tak náročná, proto je zpoplatněna nižší měrou než u akciových a smíšených fondů.

Výnos těchto fondů je závislý od výše úrokových sazeb a vykazuje jen malou proměnlivost. Minimální doba pro uložení peněz do tohoto fondu činí půl roku.

Fondy fondů jsou zvláštním typem fondu. Jejich portfolio je složeno jen z podílových listů řady jiných investičních fondů.

Za nižší částku tak může investor nakoupit celou řadu fondů, ke kterým by s ohledem na omezené finanční prostředky měl přístup. Minimální vstupní investice se pohybuje u řady světových fondů v řádu statisíců korun.

Správce portfolia indexového fondu rezignuje na tvorbu vlastního portfolia a vloží veškeré prostředky do stejných cenných papírů a ve stejném poměru, jaké je složení indexu kapitálových trhů.

Historicky vzato je tato investiční strategie velmi úspěšná. Pouze velmi dobří správci portfolia jsou schopni dosahovat lepších výsledků než je výkonnost trhu, navíc jen po velmi omezenou dobu. Výhody investování prostřednictvím podílových fondů:

- je dostupné i drobným investorům

- minimální částky pro investování činí u většiny fondů 500 - 5000 Kč

- výhodné rozložení investičního rizika je dané tím, že investiční společnosti nakupují velký počet různých cenných papírů a tím snižují riziko vysoké ztráty, která může vzniknout při individuálním investování

- vysoké ztráty, která může vzniknout při individuálním investování
- společnost obhospodařující fond disponuje odbornými znalostmi a informacemi, která umožňují kvalifikovaná a rychlá investiční rozhodnutí

Charakteristické vlastnosti podílových fondů:

- odborné obhospodařování majetku profesionální správce
- stanovení pravidel pro rozložení a skladbu cenných papírů pro snížení investičního rizika
- vysoká likvidita
- oddělené účtování majetku fondu od majetku jiných fondů nebo majetku investiční společnosti
- pravidla pro účtování nákladů fondu a investiční společnosti, které nelze zaměnit
- zpravidla denní oceňování podílových listů na bázi trhu
- vedení majetkových účtů podílníků ve Středisku cenných papírů
- kombinovaný dohled Komise pro cenné papíry, depozitáře investiční společnosti a UNIS nad dodržování uvedených pravidel a charakteristik

Otevřený podílový fond:

- neomezuje počet vydaných podílových listů a jejich majitelé mohou kdykoliv své podílové listy nebo jejich část prodat zpět investiční společnosti
- prodejní cenu lze zjistit v sídle investiční společnosti a na místech uvedených ve statutu, některé lze nalézt i ve vybraném denním tisku a na internetu
- velkou výhodou je rychlá dostupnost investovaných peněz – likvidita

ČP INVEST investiční společnost, a.s.

Společnost vznikla v roce 1991 pod názvem KIS a.s. kapitálová investiční společnost České Pojišťovny. V polovině roku 1999 prošla procesem přelicencování subjektů českého kapitálové trhu a Komise pro cenné papíry potvrdila platnost její licence.

V roce 2001 proběhla transformace uzavřených podílových fondů na otevřené a společnost podstatně rozšířila nabídku produktů a služeb a právě také v této době **přijala nový název ČP INVEST investiční společnosti, a.s.** Sloučením Fondů Českého a Moravskoslezského s Fondem korporátních dluhopisů, který byl fondem přijímajícím, završila v roce 2004 úspěšně převzetí správy uvedených fondů od PPF investiční společnosti a později je transformovala na otevřené.

ČP INVEST je členem Unie investičních společností České republiky (UNIS) a její zástupci se účastní práce v odborných komisích. V současné době spravuje majetek 8 podílových fondů.

ING Investment Management (C.R.) a.s. je členem mezinárodní finanční skupiny ING Group, která poskytuje **služby v oblasti bankovníctví, pojišťovnictví a správy aktiv na domácích i zahraničních trzích.**

V České republice působí již od roku 1991 prostřednictvím pražské pobočky ING Bank (tehdy pod názvem Internationale Nederlanden Bank).

V roce 1995 byla rozšířena nabídka služeb ING v České republice o penzijní připojištění a od 1.1.1997 poskytuje také služby v oblasti správy aktiv. Je členem Asociace pro kapitálový trh (AKAT).

ING Investment Management klade důraz na **kvalitu investičního procesu**, přiměřenou stabilitu spravovaných prostředků a dosažení požadovaných výnosů. V průběhu celého procesu investování jsou zohledňovány potřeby klienta.

PIONEER Investments

První podílový fond společnosti, čtvrtý nejstarší podílový fond v USA Pioneer Fund, založil v roce 1928 Philips L. Carret. **V České republice působí Pioneer Investments od roku 1995.**

Prostřednictvím společnosti **Pioneer česká investiční společnost, a.s.** nabízí od roku 1996 otevřené podílové korunové fondy, které nebyly založeny pro účely kupónové privatizace.

V roce 2004 se v České republice zvýšil počet členů skupiny Pioneer Investments a rozšířil tak nabídku o další služby a produkty.

Českým investorům nabízí k českým otevřeným podílovým fondům také téměř všechny další produkty, které se nacházejí v celosvětové nabídce této finanční skupiny. **Investor si může vybrat investiční strategii od konzervativní přes smíšenou až po akciovou** a může si zvolit délku doporučeného investičního horizontu. PIONEER Investments je členem Unie investičních společností České republiky (UNIS).

Franklin Templeton Investments je jednou z největších investičních společností na světě. Společnost s téměř šedesátiletou tradicí se skládá ze čtyř společností, které mají zkušenost s investováním na globálních finančních trzích.

Nabízí zhruba 30 fondů registrovaných v ČR, které se od sebe odlišují třídou aktiv do nichž investují a investičním stylem. Zakladatelem firmy, která má devět milionů klientů a podíl drobných investorů 60 - 70 % je John M. Templeton.

Od roku 2003 jsou podílové fondy této společnosti v České republice nabízeny prostřednictvím **Conseq Investment Management, a.s. – licencovaným obchodníkem s cennými papíry**, který je členem Asociace pro kapitálový trh (AKAT).

ZÁVĚR

V této bakalářské práci jsem se snažila vysvětlit to, jak české domácnosti utrácení a do čeho investují nejčastěji např. do cenných papírů, nebo do stavebního spoření, či se rozhodnou dát své úspory do penzijního připojištění, což je pro ně jistě výhodné.

Hrubé peněžní příjmy jsou průměry na osobu v Kč za rok. Příjmy z pracovní činnosti jsou u domácností 95 990 Kč. Pak jsou sociální příjmy, které v úhrnu činí 9727 Kč a dělí se na důchody – 1317 Kč, na dávky nemocenského pojištění – 1854 Kč a na podporu v nezaměstnanosti, která každoročně je 416 Kč. Ostatní příjmy jsou 5520 Kč a člení se na kapitálové příjmy – 63 Kč, jiné příjmy – 5458 Kč.

Peněžní prostředky, které jsou odloženy ve formě úspor, protékají finančními trhy a tím podporují investiční záměry jednotlivých ekonomických subjektů.

V díle Obecná teorie zaměstnanosti, úroků a peněz píše o boji proti nezaměstnanosti, kde dochází ke zvýšení nákladů, což způsobuje krizi. Odráží se v nedostatečně efektivní poptávce a to v agregátní poptávce. Řešení našel ve snižování úrokových měr, v programech veřejných investic či veřejných prací.

Rozlišujeme dvě základní skupiny investičních příležitostí. První skupinou rozumíme reálné investice. Finanční investice s možností očekávaného výnosu (renty), mají povahu spíše abstraktní.

Rozlišujeme dva hlavní typy vkladů:

- spořitelní knížky
- a
- peněžní vklady na účtech peněžních úspor

Stavební spoření je v současné době poměrně oblíbené a je upraveno zákonem č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření. Využívá se běžně k investování - tedy zhodnocování zejména menších částek.

Stavební spoření vzniká na základě smlouvy o stavebním spoření mezi účastníkem a stavební spořitelnou. Smlouva je uzavřena dnem přijetí návrhu na uzavření smlouvy.

Stavební spořitelna se zavazuje poskytnout na nahromadění smluvní částky úspor a po stanovené minimální době stavebníkovi úvěr, který mu umožní koupit bytu, dokončení

stavby apod. Smlouva obsahuje úrokové sazby z úsporových vkladů a z úvěru, které bývají vždy nižší než tržní úrokové sazby a jsou stabilní po celou dobu trvání úvěrových vztahů.

Penzijní připojištění vzniká na základě smlouvy mezi fyzickou osobou, která je způsobilá být účastníkem a penzijním fondem dnem stanoveným ve smlouvě. Smlouvou se penzijní fond zavazuje poskytovat účastníkem dávky penzijního připojištění za podmínek, ve výši a způsobem stanoveným penzijním plánem a touto smlouvou.

Účastníkem penzijního připojištění se může stát osoba starší 18 let s trvalým pobytem na území státu, která uzavře s penzijním fondem smlouvu o penzijním připojištění.

Penzijní připojištění lze charakterizovat na základě významných rysů:

- 1) Penzijní fondy jsou v našich podmínkách vytvářeny a organizovány na tzv. občanském principu tzn. že penzijní připojištění je založeno na přímém vztahu občan - penzijní fond.
- 2) Penzijní připojištění jsou v našich podmínkách finančními institucemi nezávislémi na nefinančních podnicích.
- 3) Penzijní připojištění je v našich podmínkách založeno na systému s definovaným příspěvkem, systém s definovanou dávkou má pouze doplňkový charakter, a to v případě invalidních penzí.
- 4) Stát podporuje penzijní připojištění prostřednictvím státních příspěvků, tj. státních dotací, které jsou převáděny na účet penzijního připojištění občana a jejichž výše se odvíjí od velikosti příspěvku občana.

Cenný papír lze charakterizovat jako záznam, se kterým spojují určitá majetková práva a který má náležitosti dané zákonem.

Vkladové listy jsou cenné papíry emitované bankami nebo spořitelny.

Dluhopisy jsou cenné papíry, s nimiž je spojeno právo majitele požadovat splácení dlužné částky v nominálních hodnotách a výnosů z něj k určitému datu a povinnost osoby oprávněné vydávat dluhopisy tyto závazky splnit.

Depozitní certifikáty lze charakterizovat jako syntézu termínového vkladu a dluhopisu v listinné podobě, vyjadřující peněžní závazek emitenta vůči věřiteli na určitou přesně stanovenou dobu.

Vývoj v období 2002 až 2004 přitom ukazoval na neustálé zrychlování meziročního tempa růstu objemu úspor v sektoru domácnosti - obyvatelstvo - jestliže v roce 2002 stouply úspory v porovnání s rokem 2001 o 6,2 % a v roce 2004 se jejich úhrn zvýšil meziročně již o 8,2 %.

Podle propočtů z června roku 2005 tempo úhrnných úspor poněkud meziročně zvolnilo, což způsobil především pokles přílivu peněz na životní pojištění. Nebýt tohoto propadu, tempo růstu úhrnných úspor Čechů by se i v tomto období dále zvýšilo.

Podle předběžných výsledků došlo v prvním čtvrtletí 2003 k výraznějšímu nárůstu disponibilních příjmů domácností danému zrychlením růstu běžných příjmů a zpomalením běžných výdajů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Ducháčková, E. Pojišťovnictví a pojištění. Praha: VŠE, 2000.
- [2] Polidar, V. Management bank a bankovních obchodů. Praha: Ekopress, 1999.
- [3] Revenda, Z. Centrální bankovníctví, Praha: Management Press, 1999.
- [4] Rejnuš, O. Teorie a praxe obchodování s cennými papíry. Computer Press, 2000.
- [5] Český statistický úřad: www.csu.cz, on-line, [citováno 17.5. 2006]
- [6] Finanční úřad: www.finance.cz, on-line, [citováno 17.5. 2006]
- [7] Komerční banka: www.kb.cz, on-line, [citováno 17. 5. 2006]

ÚDAJE PRO KNIHOVNICKOU DATABÁZI

Název práce	Finanční investování domácností v ČR
Autor práce	Tereza Janková
Obor	Hospodářská politika a správa
Rok obhajoby	2007
Vedoucí práce	Doc.Ing. Antonín Pešek, CSc.
Anotace	Tato Bakalářská práce je o tom, do čeho domácnosti běžně investují (např. do cenných papírů, do stavebního spoření, penzijního připojištění nebo do podílových fondů.
Klíčová slova	domácnost - podílový fond - otevřený podílový fond - spotřeba - úspory - portfolio cenných papírů - stavební spoření - podílové listy - akcie - směnky - dluhopisy - úvěr - půjčka

Příloha č.1

Struktura peněžních příjmů a výdajů domácností					
průměry na 1 člena domácnosti					
Ukazatel	1995	2000	2001	2002	2003
Počet domácností	2 572	3 182	3 184	3 185	2 955
Průměrný počet členů	2,49	2,49	2,48	2,47	2,46
Průměrný počet nezaopatřených dětí	0,72	0,71	0,71	0,71	0,72
Peněžní příjmy úhrnem (Kč)	65 215	97 807	105 776	109 011	114 760
z toho (%):					
pracovní příjmy	74,9	75,3	75,6	74,1	75,1
sociální příjmy	20,0	20,6	20,1	21,5	20,6
Peněžní vydání úhrnem (Kč)	62 488	94 010	99 897	102 732	108 023
z toho (%):					
daň z příjmů	7,0	6,8	6,9	6,8	7,0
zdravotní a sociální pojištění	9,4	8,5	8,7	8,6	8,4
Čistá peněžní vydání úhrnem (Kč)	52 207	79 625	84 288	86 874	91 365
A. Spotřební vydání (Kč)	49 430	73 015	78 090	80 397	84 568
v tom (%):					
Potraviny a nealkoholické nápoje	26,8	23,2	22,7	22,2	21,2
Alkoholické nápoje, tabák	4,1	3,3	3,1	3,1	3,0
Odivání, obuv	9,2	6,7	6,7	6,5	6,2
Bydlení, voda, energie, paliva	14,5	18,5	18,6	19,8	19,7
z toho:					
nájemné a ostatní služby související s bytem	4,3	6,1	6,1	6,4	6,5
ústřední topení, teplá voda	3,0	3,7	3,4	3,6	3,6
elektřina a plyn	4,1	6,6	7,0	7,7	7,3
Bytové vybavení, zařízení domácnosti	8,3	7,2	6,9	6,9	6,7
Zdraví	1,4	1,6	1,7	1,8	1,9
Doprava	10,8	10,6	11,0	10,0	10,7
z toho nákup a provoz osobních dopravních prostředků					
	8,9	8,7	9,1	8,2	8,9

tabulka č. 1 : Příjmy a výdaje domácností v ČR - [5] Český statistický úřad:
www.csu.cz, on-line, [citováno 17.5. 2006]